

CASE OF A FALSIFICATION OF A DEBT TRANSFER AGREEMENT

Marek LEGIEN

Chair and Department of Forensic Medicine, Silesian Medical Academy, Katowice

ABSTRACT: The work presents a case of a falsification of a debt transfer agreement. The disclosure of the falsification was possible due to a comprehensive criminalistic investigation which had gone beyond the standard analysis. The expert's opinion cleared the innocent people of any criminal misconduct.

KEY WORDS: Document examination; Technical evaluation of the documents; Falsification; Criminalistic investigation; Debt transfer agreement.

Z Zagadnień Nauk Sądowych, z. XXXIX, 1999, 143–150

Received 9 December 1998; accepted 27 January 1999

DESCRIPTION OF THE CASE

On the 8th of January 1997, firm A (the assignor) transferred by means of a debt transfer agreement to firm B (assignee) the debt of firm C (debtor) totalling to the amount of 77385.47 PLN. In the content of the three-page agreement, on the second page (in paragraph 3) the parties stipulated, that in case the debtor is not informed by the assignor of the transfer of the debt to the assignee (within 14 days from the time the agreement was signed) the agreement is not valid, and the assignor is to pay the assignee the fine of 200% of the amount of the agreement. During the court proceedings it was established that the assignor had not fulfilled the conditions of the agreement. Moreover, it was proved, that the agreement had been prepared by the assignor, and signed at the assignee's place, where, according to its testimony (on the second page of both copies of the agreement) the data concerning the above-mentioned condition and the amount of the fine were added (number 14 – the deadline when the information should be provided and the value of 200% of the fine).

During the civil proceedings concerning the payment of the fine (assignee vs. assignor) the assignor provided the original copy of the agreement (agreement A), in which, on its second page, the clauses concerning the deadline and the fine were crossed out; thus the assignor denied the existence of the above-mentioned agreements in the contract. The original copy provided by the assignee (agreement B) had the above-mentioned clauses. This fact

led to the suspicion that the assignee had falsified the agreement by substituting its second page. Criminal proceedings against the assignee were opened and the forensic expertise of the questioned documents was called for.

FORENSIC EXAMINATION

The original versions of both contracts, as well as typewriting patterns for typewriters at the disposal of both the assignor and the assignee, and the debt transfer form routinely used by the assignor, as the comparative material were submitted for the expertise. The technical examination of the material was to determine whether one of the two second pages of the agreement had been falsified. The following things have been established:

1. The microscopic examinations of the physical properties of the paper used in the six pages of both documents showed its identity in the range of: the structure of the main layer of the paper (fibres, its arrangement and knot), the degree of the structure smoothness, the degree of dye and the degree of susceptibility to break and tear.
2. The examination of the properties of the type-written pages showed correlation in the range of all analysed identification parameters: the type of the typewriter, type of fonts, the structure of the specific properties and the degree of use of individual fonts. Two type-writers were differentiated here: one, that had been used to make the forms of the agreement and the inscriptions concerning the parties involved and the conditions of the agreement; and the other – by means of which the inscriptions questioned by the assignor had been made – “14” and “200%” in paragraph three of contract B on its page 2.

A)

Fig.1, Conformability of a type-writer's identification characteristics: A) contract A;

B)

B) contract B.

3. All six sheets of forms on which the contracts were made had been photocopied by means of the same photocopier. It is proved by the occurrence of a very individual mark in the shape of two parallel lines crossing the paper, equidistant from each other – 56 mm and 57 mm and 113 mm from the upper edge of the sheet. They are the effect of the soiling of the rolls of the paper conveyor and are visible in the light at the slant angle and during the microscopic observation. The only difference between the contract A and B is the mark of soiling of the photocopying plate of the photocopying pulpit or the photocopier drum at

the place of the “e” letter in the word “documents” on the second page of contract A. It proves the fact that it is this copy which had been made at a different time than the copy of the second page of contract B (this is not a typewriter feature); as there were no corresponding features in the comparative patterns taken from the assignor’s typewriter.

A)

Fig. 2. Photocopy characteristic in letter “e”.

B)

4. The typewritten inscriptions in both forms on pages one and three are correlated to each other, which is proved by topographical comformability of the placement of these notes in blank spaces of the forms. A)
5. The analysis of the stapler holes of the left upper corners of both copies of the contract showed the following:
  - a) in contract A on pages one and three there were two pairs of holes, where one pair showed the application of small staples and the other one big (standard) ones; on page two only one pair of holes after big staples was detected; A)
  - b) in contract B on all three pages of the document there were numerous pairs of holes after big staples placed analogously on all sheets, created by the multiple stapling of the pages of the document. The above-mentioned facts prove the double stapling of pages two and three whereas page two of the contract A had been stapled only once with the analogous number of stapling of the pages of contract B. B)
6. The analysis of holes in the left margins of both copies of the contract (in order to put them in files) showed differences between contracts A

Fig. 3. Conformability of typewriter notes on pages 1 and 3.

A)

B)

Page 1

Page 2

Page 3

Fig. 4. Differentiation in stapler traces in top left-hand corners of contract forms A and B.

and B. In contract A pages one and three indicate distinct traces of double holes, whereas in case of page, two only one hole had been used. Contract B, on the other hand, had traces of only one hole on all pages. It betrays a fuddled attempt at adjusting the holes on pages two and three in contract A to the previously made pattern.

Fig. 5. Differentiation in holes in left edge of contract forms A and B.

A)

B)

7. The analysis of the content of typewritten inscriptions on the second pages of both copies of the contract showed a significant difference. In figures indicating the price of the debt transfer in contract A there is a dot between the number of zloty and grosz, whereas in contract B there is a coma in the same place (correctly). It unequivocally proves that two writing acts have been undertaken.

A)

Fig. 6. Differentiation in consents of contract on page 2.

B)

8. The analysis of the topography of the typewritten inscriptions into columns on the second pages of both copies showed the difference between contracts A and B. It concerns the horizontal, and to a lesser degree, the vertical movement. It also proves that two writing acts have been made.

A)

Fig. 7. Differentiation in topography of typewriter notes in columns on page 2.

B)

9. The analysis of the topography of the typewritten inscriptions of the text of the documents showed differences on page two between contract A and B. They were placed lower (approximately 1– 1.5 mm) in case of contract A (despite conformability in the case of pages one and three). It proves that, the printing of page two in contract A had been made separately.

CONCLUSIONS

The above-mentioned considerations have been confronted with the data achieved during the investigation. It has been assumed that it was only the assignor who had the opportunity to make a duplicate of the questionable, second page of the document, as he had, at his disposal the same kind of paper, the same photocopier and the typewriter. The properties of the used appliances and the lack of the expertise of the forger led to the above-mentioned revelation of the traces of the forgery.

To sum up; one may state that:

1. The expertise showed that the assignor's copy of the contract had been falsified by the substitution of its page two. The revelation of the forgery was possible thanks to a comprehensive technical evaluation of the documents.
2. The expertise provided the grounds for the correct legal decisions (both legal and civil).

PRZYPADEK FAŁSZERSTWA UMOWY PRZENIESIENIA WIERZYTELNOŚCI (SPRZEDAŻY DŁUGU)

Marek LEGIEN

OPIS PRZYPADKU

W dniu 8 stycznia 1997 r. firma A (cedent) przeniosła umową przeniesienia wierzytelności na firmę B (cesjonariusz) dług firmy C (dłużnik) w wysokości 77395,47 zł. W treści trzystronicowej umowy na jej drugiej stronie (w paragrafie 3) strony zastrzegły warunek, że w przypadku niepowiadomienia dłużnika przez cedenta o fakcie sprzedaży jego długu na rzecz cesjonariusza (w terminie do 14 dni od chwili podpisania umowy) umowa zostanie rozwiązana, a cedent zapłaci cesjonariuszowi karę umowną w wysokości 200% wartości umowy. Z ustaleń procesowych wynikało, że cedent warunku powyższego nie spełnił. Ustalono ponadto, że projekt umowy przygotował cedent, zaś jej podpisanie nastąpiło w siedzibie cesjonariusza, gdzie według jego zapewnień (na drugich stronach obu egzemplarzy umowy) dopisano dane dotyczące wspomnianego warunku i kary umownej (wpisano liczbę „14” – termin powiadomienia i wartość „200%” – kara umowna).

W toku procesu cywilnego o zapłatę ustalonej kary umownej (cesjonariusz vs. cedent) cedent przedłożył oryginalny egzemplarz umowy (umowa A), w której na jej drugiej stronie klauzule o terminie powiadomienia dłużnika oraz o karze umownej były wykreskowane; tym samym cedent zaprzeczał istnieniu w umowie powyższych uzgodnień. Oryginalny egzemplarz umowy przedłożony przez cesjonariusza (umowa B) klauzule powyższe posiadał. Fakt ten zrodził uzasadnione podejrzenie, że cesjonariusz sfalszował umowę zmieniając treść w korzystny dla siebie sposób poprzez podmienienie jej drugiej strony. W sprawie wszczęto postępowanie karne przeciwko cesjonariuszowi i zarządzono ekspertyzę kryminalistyczną spornych dokumentów.

BADANIE KRYMINALISTYCZNE

Do ekspertyzy przedłożono oryginały obu egzemplarzy spornej umowy oraz w charakterze materiału porównawczego wzory pisma maszynowego maszyn do pisania pozostających w dyspozycji cedenta i cesjonariusza, a także wzór formularza umowy przeniesienia wierzytelności standardowo stosowany przez cedenta. Techniczne badanie dokumentów miało na celu ustalenie, czy któraś z drugich stron umowy nosi ślady fałszerstwa. Ustalono, co następuje:

1. Badania mikroskopowe właściwości fizycznych papieru użytego do sporządzenia wszystkich sześciu stron obu egzemplarzy umowy ujawniły tożsamość jego cech w zakresie: struktury warstwy głównej papieru (włókien, ich układu i splotu), stopnia gładkości powierzchni, stopnia nasycenia barwnikiem powierzchni kart, stopnia połysku tegoż barwnika oraz stopnia podatności na załamania i rozdarcia.
2. Badania cech maszynopisów ujawniły korelacje w obrębie wszystkich analizowanych parametrów identyfikacyjnych: typu maszyn, kroju czcionek, skoku

- wózka, budowy cech szczegółowych oraz stopnia indywidualnego zużycia czcionek. Wyodrębniono tu dwie maszyny do pisania: pierwszą – przy użyciu której sporządzono zapisy druków umów oraz wpisy dotyczące umawiających się stron i warunków umowy dowodowej oraz drugą – przy użyciu której sporządzono kwestionowane przez cedenta zapisy: „14” i „200%” w paragrafie 3 umowy B na jej stronie drugiej.
3. Wszystkie sześć kart druków, na których sporządzono umowy, skopiowano przy użyciu tej samej kserokopiarki. Świadczy o tym m.in. występowanie wyjątkowo indywidualnej cechy w postaci dwóch linii poziomych przechodzących w poprzek kart papieru w stałej od siebie odległości wynoszącej 56 mm, a 57 i 113 mm od górnej krawędzi kart. Są one efektem naniesienia na papier zabrudzeń znajdujących się na wałkach wybieraków papieru i widać je przy silnym ukośnym oświetleniu oraz podczas obserwacji mikroskopowych. Jedyna różnica między umową A oraz umową B polega na śladzie zabrudzenia płyty (szyby) pulpitu kopiowania lub bębna kopiarki w miejscu litery „e” w słowie „dokumenty” na stronie drugiej druku umowy A. Potwierdza to fakt, iż właśnie ten egzemplarz druku powstał w innym cyklu produkcyjnym niż druk drugiej strony umowy B (nie jest to cecha maszyny do pisania; dowodem jest brak tej cechy we wzorach porównawczych pobranych z maszyny do pisania cedenta).
  4. Maszynowe wpisy w rubrykach druków na stronach pierwszych i trzecich obu egzemplarzy umowy są ze sobą skorelowane. Świadczą o tym zgodności topograficzne rozmieszczenia tych wpisów w wolnych polach druków umowy.
  5. Analiza nakłuć lewych górnych rogów kart obu egzemplarzy umowy wskutek zszywania ujawniła, co następuje:
    - a) w umowie A na stronach pierwszej i trzeciej stwierdzono poczwórne nakłucia (dwie pary nakłuć), przy czym jedna para wskazywała na użycie zszywek małych, druga na użycie zszywek dużych (standardowych); na stronie drugiej wykryto tylko jedną parę nakłuć po zszywkach dużych;
    - b) w umowie B na wszystkich trzech jej stronach stwierdzono liczne pary nakłuć po zszywkach dużych rozłożone analogicznie na wszystkich kartach, a powstałe wskutek wielokrotnego zszywania kart umowy. Powyższe fakty świadczą o dwukrotnym zszyciu kart pierwszej i trzeciej oraz jednokrotnym zszyciu karty drugiej umowy A przy analogicznej liczbie zszyć kart umowy B.
  6. Analiza dziurkowań lewych marginesów kart obu egzemplarzy umów (w celu złożenia w segregatorach) ujawniła różnice pomiędzy umową A oraz umową B. W umowie A karty pierwsza i trzecia noszą wyraźne ślady podwójnego dziurkowania przy jednokrotnym dziurkowaniu w przypadku strony drugiej. Natomiast umowa B nosi ślady jednokrotnego dziurkowania na wszystkich trzech stronach. Świadczy to o nieudolnej próbie dopasowania dziurkowania na stronie pierwszej i trzeciej w przypadku umowy A do powstałego wcześniej wzorca.
  7. Analiza treści wpisów maszynowych na drugich stronach obu egzemplarzy umowy ujawniła istotną różnicę. Otóż w liczbowym zapisie ceny przejęcia wierzytelności w umowie A pomiędzy oznaczeniem złotych i groszy jest kropka, natomiast w tym samym miejscu w umowie B jest przecinek (prawidłowo). Dowodzi to jednoznacznie, że dokonano dwóch aktów pisarskich.

8. Analiza topografii wpisów maszynowych w rubryki druków na drugich stronach obu egzemplarzy umowy ujawniła zróżnicowanie między umową A oraz umową B. Dotyczy to przesunięcia poziomego i – w niewielkim stopniu – pionowego. Dowodzi to również jednoznacznie, że dokonano dwóch aktów pisarskich.
9. Analiza topografii wpisów maszynowych tworzących treść druków ujawniła różnice na stronach drugich pomiędzy umową A oraz umową B polegające na niższym ich usytuowaniu (o ok. 1–1,5 mm) w przypadku umowy A (mimo analogii w przypadku stron pierwszych i trzecich). Dowodzi to, że druk strony drugiej w umowie A został dokonany oddzielnie.

PODSUMOWANIE

Powyższe ustalenia skonfrontowano z danymi uzyskanymi podczas dochodzenia. Uznano, że możliwość wykonania duplikatu drugiej strony spornej umowy miał wyłącznie cedent. Dysponował on bowiem tym samym papierem, tą samą kserokopiarką i tą samą maszyną do pisania. Właściwości użytych urządzeń technicznych oraz niedokładność działania fałszerza doprowadziły do powstania opisanych wyżej śladów fałszerstwa.

Reasumując, można stwierdzić, iż:

1. Ekspertyza ujawniła, że egzemplarz umowy cedenta został sfalszowany poprzez ponowne wykonanie i podmienienie jej strony drugiej. Ujawnienie fałszerstwa było możliwe dzięki wszechstronnemu badaniu technicznemu dokumentów.
2. Ekspertyza pozwoliła na prawidłowe decyzje prawne (cywilne i karne).